

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO KODEKSO 114, 119, 120 IR 121 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

2022 m. vasario 24 d. prasidėjo intensyvi Rusijos karinė invazija į nepriklausomą Ukrainos valstybę. Šalies agresorės veiksmai kelia grėsmę ne tik Ukrainos valstybingumui, bet ir visos Europos saugumui bei tarptautine teise grįstiems pasaulio valstybių santykiams. Be išorinių grėsmių, taip pat pastebimos tęstinės Rusijos pastangos kištis į kitų valstybių, įskaitant Lietuvą, vidaus reikalus. Lietuvos žvalgybos institucijų 2023 m. parengtame grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime¹ pažymima, kad Kremlius siekia išlaikyti įtaką Lietuvoje, todėl imasi iniciatyvų pristatyti Rusiją kaip patrauklią alternatyvą Lietuvos visuomenės pasirinktai vakarietiškai orientacijai. Nors daugiau kaip trys ketvirtadaliai Lietuvos gyventojų nurodo Rusiją kaip pagrindinę grėsmę nacionaliniam saugumui ir smerkia jos invaziją į Ukrainą, tačiau maždaug dešimtadalis šalies gyventojų yra linkę manyti, kad dėl karo Ukrainoje atsakinga ne Rusija, o kitos valstybės. Egzistuoja rizika, kad prorusiškai nusiteikę Lietuvos piliečiai ir į Lietuvą atvykę Rusijos piliečiai gali kėsintis į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorinį vientisumą bei konstitucinę santvarką. Iš esmės analogiškas grėsmes kelia ir Rusijos pradėtame kare dalyvaujanti Baltarusija, kurios žvalgybos tarnybos aktyviai verbuoja į Lietuvą bėgančius Baltarusijos piliečius.

Valstybė, siekdama apsaugoti visus asmenis ir save pačią nuo grėsmių išvardintoms konstitucinėms vertybėms, taiko įvairias prevencines ir represines priemones, be kita ko, baudžiamąją atsakomybę kaip pačią griežčiausią teisinės atsakomybės rūšį. Nusikaltimų, kuriais kėsinamasi į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorinį vientisumą ir konstitucinę santvarką, sudėtytys reglamentuojamos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – ir BK) XVI skyriuje. Išanalizavus šį BK skyrį ir įvertinus Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros bei nacionalinių žvalgybos institucijų pateiktą informaciją buvo prieita prie išvados, kad BK XVI skyriuje nustatytas teisinis reguliavimas pasižymi akivaizdžiais trūkumais – viena vertus, kai kurios nusikalstamų veikų sudėtytys suformuluotos per siaurai arba nepakankamai aiškiai, kita vertus, pernelyg maži gresiančių bausmių dydžiai nekoreliuoja su veikų pavojingumo pobūdžiu ir BK XVI skyriaus vieta BK specialiojoje dalyje². Atsižvelgiant į tai, Respublikos Prezidento iniciatyva buvo parengtas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo tikimasi šiuos trūkumus ištaisyti ir tokiu būdu užtikrinti efektyvesnę itin svarbių valstybės egzistencijai teisinių gėrių – nepriklausomybės, teritorinio vientisumo ir konstitutinės santvarkos – apsaugą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Projektą inicijavo Lietuvos Respublikos Prezidentas, parengė Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Teisės grupė bendradarbiaudama su Generaline prokuratūra, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentu ir Antruoju operatyvinių tarnybų departamentu prie Krašto apsaugos ministerijos.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos. Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas 2023. Vilnius: 2023, p. 67.

² BK XVI skyrius yra antras pagal eiliškumą iš 32 BK specialiosios dalies skyrių. Tai, be kita ko, reiškia, kad jame dėstomų nusikalstamų veikų grupė visame BK yra antra pagal pavojingumą. Atitinkamai, bausmės už šiame BK skyriuje numatytas nusikalstamas veikas BK specialiosios dalies kontekste taip pat turėtų būti vienos iš griežčiausių.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariamai teisiniai santykiai

3.1. BK 114 straipsnis „Valstybės perversmas“

3.1.1. BK 114 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „Tas, kas organizavo ar dalyvavo sąmoksle valstybės perversmui įvykdyti arba dalyvavo perversme, baudžiamas laisvės atėmimu nuo ketverių iki dvidešimties metų“. Terminuotas laisvės atėmimas yra vienintelė bausmės rūšis, kurią galima paskirti už šios nusikalstamos veikos padarymą. Laisvės atėmimas iki gyvos galvos kaip alternatyvi bausmė BK 114 straipsnio 1 dalyje nėra įtvirtinta.

3.1.2. BK 114 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „Tas, kas darydamas šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką panaudojo ginkluotą jėgą arba jeigu dėl jo veikos atsirado sunkių padarinių, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“. Šioje dalyje išskiriami du veiką kvalifikuojantys požymiai: ginkluotos jėgos panaudojimas ir sunkūs padariniai. Pastarojo veiką kvalifikuojančio požymio apibrėžimas sistemiskai nedera su kitais BK XVI skyriaus straipsniais (118, 119 straipsniai), kuriuose kaip viena iš sunkių padarinių rūšių *expressis verbis* įvardijama žmogaus žūtis.

3.2. BK 119 straipsnis „Šnipinėjimas“

3.2.1. BK 119 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „Tas, kas turėdamas tikslą perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai pagrobė, pirkė ar kitaip rinko informaciją, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės paslaptis, arba šią informaciją perdavė užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui, baudžiamas laisvės atėmimu nuo ketverių iki dešimties metų“. Baudžiamoji atsakomybė pagal šią dalį kyla tik tada, kai pagrobama, perkama, kitaip renkama arba perduodama tokia informacija, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės paslaptis, t. y. nusikalstamos veikos dalykas turi atitikti Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme numatytus valstybės paslapties kriterijus. BK 119 straipsnio 1 dalis asmeniui negali būti inkriminuojama, jeigu šios nusikalstamos veikos dalykas yra tarnybos paslaptis arba kita informacija, kuri gali būti panaudota kėsinant į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę. Taigi pagal galiojančią teisinį reguliavimą dalis veikų, kurių pavojingumas yra itin didelis, nepagrįstai negali būti kvalifikuojamos kaip šnipinėjimas.

3.2.2 BK 119 straipsnio 1 dalies dispozicija dėstoma nenuosekliai, nes dispozicijos pradžioje kalbama apie veiksmus, kurie atliekami turint tikslą perduoti valstybės paslaptį sudarančią informaciją valstybei ar jos organizacijai, o dispozicijos pabaigoje kriminalizuotas tokios informacijos perdavimas valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui, t. y. valstybės ar jos organizacijos atstovai išskiriami kaip savarankiškas nusikalstamos veikos sudėties požymis.

3.2.3. BK 119 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad „Tas, kas vykdydamas kitos valstybės ar jos organizacijos užduotį pagrobė, pirkė ar kitaip rinko arba perdavė informaciją, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės paslaptis, arba kitą užsienio valstybės žvalgybą dominančią informaciją, baudžiamas laisvės atėmimu nuo šešerių iki penkiolikos metų“. Šioje dalyje, priešingai negu to paties straipsnio 1 dalyje, nusikaltimo dalykas formuluojamas gerokai plačiau ir apima ne tik valstybės paslaptį sudarančią informaciją, bet ir bet kokią kitą informaciją, kuri renkama vykdant užsienio valstybės žvalgybos nurodymus.

3.2.4. BK 119 straipsnio 2 dalies kontekste sisteminio suderinamumo trūkumas pastebėtas kalbant apie subjektus, kurie duoda užduotį surinkti tam tikrą užsienio valstybės žvalgybą dominančią informaciją, t. y. šioje dalyje nėra paminėti užsienio valstybės ar jos organizacijos atstovai.

3.3. BK 120 straipsnis „Kolaboravimas“

BK 120 straipsnyje nustatyta, jog „Lietuvos Respublikos pilietis, okupacijos ar aneksijos sąlygomis padėjęs neteisėtos valdžios struktūroms įtvirtinti okupaciją ar aneksiją, slopinti Lietuvos gyventojų pasipriešinimą arba kitaip talkinęs neteisėtai valdžiai veikti prieš Lietuvos Respubliką, baudžiamas laisvės atėmimu iki penkerių metų“. Sankcijos dydis akivaizdžiai neproporcingas tiek kalbant apie šios veikos pavojingumo pobūdį, tiek jį lyginant su kituose BK specialiosios dalies straipsniuose nustatytais sankcijų dydžiais už panašias nusikalstamas veikas.

3.4. BK 121 straipsnis „Antikonstitucinių grupių ar organizacijų kūrimas ir veikla“

3.4.1. BK 121 straipsnyje nustatyta, kad „Tas, kas kūrė organizacijas ar ginkluotas grupes, turinčias tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę, pažeisti teritorijos vientisumą, arba dalyvavo tokių organizacijų ar grupių veikloje, baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki dešimties metų“. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal galiojančios redakcijos BK 25 straipsnio 4 dalį antikonstitucinės grupės bei organizacijos prilyginamos pačiai pavojingiausiai bendrininkavimo formai – nusikalstamam susivienijimui. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad BK 121 straipsnis numato akivaizdžiai neproporcingas bausmes, nes BK 249 straipsnyje už „paprasto“ nusikalstamo susivienijimo (t. y. tokio, kuris neturi tikslo kėsintis į tokias pamatines konstitucines vertybes kaip konstitucinė santvarka, nepriklausomybė ir pan.) organizavimą ar dalyvavimą jame numatyta, be kita ko, laisvės atėmimas iki dvidešimties metų bei laisvės atėmimas iki gyvos galvos. Taigi galiojančios redakcijos BK 121 straipsnis be jokio teisinio pagrindo įtvirtina privilegijuotą sudėtį BK 249 straipsnio atžvilgiu. Tai vertintina kaip akivaizdi baudžiamojo įstatymo klaida, kurią teikiamu įstatymo projektu siūloma ištaisyti.

3.4.2. BK 121 straipsnis taip pat turi teisinio reguliavimo spragų – pavyzdžiui, jame nėra numatyta baudžiamosios atsakomybės už neginkluotų grupių, turinčių tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę ar pažeisti teritorijos vientisumą, kūrimą ar dalyvavimą jose. Be to, BK 121 straipsnyje, lyginant su panašią veiką kriminalizuojančiu BK 249 straipsniu, trūksta veiką kvalifikuojančių požymių, kurie leistų diferencijuoti baudžiamosios atsakomybės ribas priklausomai nuo: a) veiką padariusio asmens vaidmens antikonstitucinėje grupėje ar organizacijoje (t. y. atsižvelgiant į tai, ar tai buvo organizatorius ar vadovas, ar galbūt tik mažesniu pavojingumo lygiu pasižymintis „paprastas“ dalyvis); b) šios grupės ar organizacijos apsiginklavimo šaunamaisiais ginklais, sprogmenimis ar sprogstamosiomis medžiagomis.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

4.1. BK 114 straipsnio „Valstybės perversmas“ pakeitimai

4.1.1. BK 114 straipsnio 1 dalies sankciją siūloma papildyti nuostata, kad tas, kas organizavo ar dalyvavo sąmokslu valstybės perversmui įvykdyti arba dalyvavo perversme, gali būti baudžiamas ne tik laisvės atėmimu nuo ketverių iki dvidešimties metų, bet ir laisvės atėmimu iki gyvos galvos. Pabrėžtina, kad šis pakeitimas tinkamai atspindėtų BK 114 straipsnio 1 dalyje kriminalizuotos veikos išskirtinai didelį pavojingumą ir tuo pačiu geriau užtikrintų BK 114 straipsnio 1 dalies suderinamumą su BK specialiosios dalies sistema. Antai visuose kituose BK specialiosios dalies straipsniuose³, kuriuose numatytos terminuotos laisvės atėmimo bausmės maksimali riba yra dvidešimt metų, kaip alternatyva yra įtvirtinta ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė. Taigi BK 114 straipsnio 1 dalies papildymas pastarąja bausme, be kita ko, užtikrins teisinio reguliavimo nuoseklumą.

³ BK 99, 100, 101, 110 straipsniai, 111 straipsnio 2 dalis, 114 straipsnio 2 dalis, 115, 116 straipsniai, 129 straipsnio 2 dalis, 249 straipsnio 2, 3 dalys, 249¹ straipsnio 3, 4 dalys, 250 straipsnio 4, 5 dalys, 251 straipsnio 5 dalis, 251¹ straipsnio 3 dalis.

4.1.2. BK 114 straipsnio 2 dalyje siūloma *expressis verbis* nurodyti vieną iš pavyzdinių sunkių padarinių rūšių – žmogaus žūtį. Akcentuotina, jog toks pakeitimas reikalingas siekiant užtikrinti vidinį BK XVI skyriaus suderinamumą, nes visuose kituose šio BK skyriaus straipsniuose (118 straipsnio 3 dalis, 119 straipsnio 5 dalis), kuriuose kalbama apie „sunkių padarinių“ sukėlimą, yra tiesiogiai įvardijama, kad vienas iš galimų sunkių padarinių yra žmogaus žūtis. Šis pakeitimas taip pat suteiks didesnę teisinę aiškumą, kadangi vertinamajam „sunkių padarinių“ požymiui suteikiama tam tikra formalizuota išraiška (t. y. aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma viena iš galimų sunkių padarinių rūšių). Kartu atkreiptinas dėmesys, kad BK 114 straipsnio 2 dalies papildymas „žmogaus žūtis“ požymiu nesuponuoja poreikio keisti šioje dalyje nustatytą sankcijų dydžių, nes BK 114 straipsnio 2 dalyje numatytos bausmės – laisvės atėmimas nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimas iki gyvos galvos – yra proporcingos ir nužudymo atveju.

4.2. BK 119 straipsnio „Šnipinėjimas“ pakeitimai

4.2.1. BK 119 straipsnio 1 dalį siūloma išdėstyti taip: „Tas, kas turėdamas tikslą perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui pagrobė, pirkė ar kitaip rinko informaciją, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės ar tarnybos paslaptis, arba kitą informaciją, kuri gali būti panaudota kėsinantis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę, arba bet kurią iš nurodytų informacijos rūšių perdavė užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui, baudžiamas laisvės atėmimu nuo ketverių iki dešimties metų“.

Šiuo pakeitimu yra kriminalizuojama: a) tarnybos paslapties arba kitos informacijos, kuri nepriskirtina nei valstybės, nei tarnybos paslapčių kategorijoms, tačiau kuri gali būti panaudota kėsinantis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę, pagrobimas, pirkimas ar kitoks rinkimas turint tikslą ją perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui; b) taip pat bet kurios iš nurodytų informacijos rūšių perdavimas išvardintiems subjektams.

Akcentuotina, kad Lietuvai priešiškų valstybių žvalgybos institucijos yra suinteresuotos gauti ne tik valstybės paslaptį sudarančią informaciją, bet taip pat ir kitokio pobūdžio informaciją – pavyzdžiui, informaciją apie tam tikrų svarbias valstybines pareigas einančių asmenų gyvenamąją vietą⁴, informaciją apie strateginių objektų išsidėstymą erdvėje ir pan. Rengiant įstatymo projektą buvo nustatyta, kad šiuo metu galiojančios BK ir Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) normos yra nepakankamos, kadangi arba nenustato jokios, arba nustato neadekvačiai švelnią atsakomybę už tam tikras *de facto* šnipinėjimo veikas. Pavyzdžiui, ANK 557¹ straipsnio 1 dalis numato baudą nuo 20 iki 50 eurų už karinės teritorijos, kurią draudžiama filmuoti, fotografuoti ar kitu būdu vizualizuoti, filmavimą, fotografavimą ar vizualizavimą kitu būdu arba gautos vaizdinės informacijos perdavimą kitiems asmenims neturint tam teisės. Nurodytame ANK straipsnyje išvardinti veiksmai, daromi turint tikslą užfiksuota informacija pasidalinti ne su atsitiktiniais subjektais, o su kitų valstybių žvalgybos institucijomis, atitinka šnipinėjimo sampratą ir turėtų būti kvalifikuojami ne kaip administracinis nusižengimas, bet būtent pagal įstatymo projektu keičiamą BK 119 straipsnio 1 dalį kaip nusikaltimas.

Įstatymo projektu keičiamoje BK 119 straipsnio 1 dalyje vartojama „tarnybos paslapties“ sąvoka apibrėžta Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje. Joje įtvirtinta, kad tarnybos paslaptis yra įslaptinta informacija, kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali pakenkti valstybės institucijų interesams arba sudaryti prielaidas kilti pavojui žmogaus sveikatai. Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje pateikiamas sąrašas informacijos, kuri gali būti pripažįstama tarnybos paslaptimi, – pavyzdžiui, detalūs duomenys,

⁴ Būtent toks atvejis buvo nustatytas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išnagrinėtoje baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-53-489/2023.

atskleidžiantys valstybės ir savivaldybių institucijų galimybes ir užduočių įgyvendinimą teikiant priimančiosios šalies paramą, mobilizacijos, nepaprastosios ar karo padėties sąlygomis; detalūs duomenys apie valstybės institucijų ar jų padalinių saugomų asmenų ir svarbių valstybės bei karinių objektų apsaugos organizavimą, naudojamas apsaugos sistemas, tokių objektų projektavimo, statybos ir remonto darbų dokumentai ir kt.

Sąvokos „kita informacija, kuri gali būti panaudota kėsintis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę“ turinys teisės aktuose nėra reglamentuojamas, todėl baudžiamąsias bylas nagrinėjantys teismai jį turėtų nustatinėti *ad hoc* (esant konkrečiai situacijai). Be aukščiau minėtų užsienio valstybės žvalgybas dominančių informacijos rūšių, pastarąjį šnipinėjimo dalyką apibūdinantį požymį taip pat galėtų atitikti, be kita ko, informacija apie Lietuvos valstybės vadovų poziciją įvairiais valstybės valdymui svarbiais klausimais, informacija apie dvišalių ir daugiašalių tarptautinių susitikimų turinį, planuojamus Lietuvos užsienio politikos sprendimus, informacija apie situaciją Lietuvos ekonomikai ir nacionaliniam saugumui svarbiuose ūkio sektoriuose ir t. t. Akcentuotina, jog asmens veika turėtų būti kvalifikuojama pagal požymį „kita informacija, kuri <...>“ tik nustačius, kad ši informacija galėtų būti panaudota kėsintis į baigtinį sąrašą teisinių gėrių – konstitucinę santvarką, suverenitetą ir kt. (*past.* – taikant įstatymo projektu keičiamą BK 119 straipsnio 1 dalį įrodinėti realaus tokios informacijos panaudojimo kėsintis į išvardintas vertybes nereikėtų). Šis *numerus clausus* (riboto skaičiaus) principu suformuluotas teisinių gėrių sąrašas iš dalies susiaurina įstatymo projektu keičiamos BK 119 straipsnio 1 dalies inkriminavimo galimybes, bet, kita vertus, apsaugo asmenis nuo itin plataus šnipinėjimo veikos traktavimo BK taikančių subjektų praktikoje ir tuo pačiu užtikrina įstatymo projektu keičiamos BK 119 straipsnio 1 dalies suderinamumą su BK XVI skyriaus rūšiniu objektu.

Vienas iš formaliųjų pagrindų, požymį „kita informacija, kuri <...>“ skiriančių nuo informacijos, kuri sudaro valstybės ar tarnybos paslaptį, yra slaptumo žymos nebuvimas. Kita vertus, darbo su įslaptinta informacija praktinė patirtis rodo, kad pasitaiko atvejų, kuomet tam tikra informacija nors ir atitinka Valstybės ir tarnybos paslapties įstatyme nustatytus valstybės ar tarnybos paslapties kriterijus, tačiau ji dėl objektyvių ir (ar) subjektyvių aplinkybių nėra įslaptinama. Tokiose situacijose siūlomas įtvirtinti požymis „kita informacija, kuri <...>“ garantuotų atsakomybės neišvengiamumą taikant įstatymo projektu keičiamą BK 119 straipsnio 1 dalį asmenims, renkantiems ir (ar) perduodantiems užsienio agentams valstybės ar tarnybos paslapties kriterijus *de facto* atitinkančią informaciją.

Įstatymo projektu keičiamoje BK 119 straipsnio 1 dalyje siūlomo įtvirtinti naujo šnipinėjimo dalyką apibūdinančio požymio „kita informacija, kuri <...>“ tekstinė išraiška nesutampa su to paties BK straipsnio 2 dalyje nurodytu panašiu požymiu „kita užsienio valstybės žvalgybą dominanti informacija“. Skirtumą lemia ta aplinkybė, jog BK 119 straipsnio 2 dalyje numatyta veika – kitos užsienio valstybės žvalgybą dominančios informacijos rinkimas arba perdavimas užsienio valstybės subjektams – visais atvejais daroma vykdant prieš tai gautą užsienio valstybės žvalgybos užduotį („2. Tas, kas vykdydamas kitos valstybės ar jos organizacijos užduotį <...>“). Iš to logiškai išplaukia, jog BK 119 straipsnio 2 dalyje numatytą veiką darantis asmuo jau iš anksto žino, kad jo renkama ar perduodama konkreti informacija užsienio valstybės žvalgybai yra iš tikrųjų svarbi ir ją domina. Tuo tarpu įstatymo projektu keičiama BK 119 straipsnio 1 dalis tiek pagal galiojančias BK nuostatas, tiek pagal įstatymo projekte dėstomą BK 119 straipsnio 1 dalies apibrėžimą gali būti inkriminuojama asmenims, atitinkamą informaciją renkantiems ir (ar) perduodantiems užsienio valstybės žvalgybai neturint jokių išankstinių nurodymų (*past.* – taip pat asmenims, šioje dalyje nurodytą informaciją renkantiems ir (ar) perduodantiems vykdant išankstinį užsienio valstybės žvalgybos pavedimą, kurio baudžiamojo proceso metu dėl įvairių priežasčių nepavyksta įrodyti⁵). Dėl to įstatymo projektu plečiant BK 119 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą šnipinėjimo veikos sudėtį nebūtų pagrįsta iš to paties

⁵ Pavyzdžiui, išankstinio užsienio valstybės žvalgybos pavedimo surinkti arba perduoti tam tikrą informaciją gali nepavykti įrodyti dėl to, kad toks pavedimas buvo duotas užsienio valstybės teritorijoje.

BK straipsnio 2 dalies mechaniskai perkelti požymį „kita užsienio valstybės žvalgybą dominanti informacija“.

Tarnybos paslaptį sudarančios ar kitos informacijos, kuri gali būti panaudota kėsintis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę, rinkimas turint tikslą ją perduoti užsienio subjektams arba tokios informacijos perdavimas pasižymi dideliu pavojingumu, todėl BK 119 straipsnio 1 dalyje numatyta sankcija – laisvės atėmimas nuo ketverių iki dešimties metų – vertintina kaip atitinkanti proporcingumo principo reikalavimus. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad BK 119 straipsnio 2 dalyje, kuri yra glaudžiai susijusi su to paties straipsnio 1 dalimi, tokios pačios bausmės numatytos tiek už veikas, kurių dalykas yra valstybės paslaptį sudaranti informacija, tiek už veikas, kurių dalykas yra kita užsienio valstybės žvalgybą dominanti informacija. Pastaroji aplinkybė pagrindžia, kad šnipinėjimo pavojingumo pobūdį labiausiai atskleidžia ne informacijos, kuri yra renkama arba kuri yra perduodama užsienio žvalgybai, slaptumo žyma, o pats bendradarbiavimo (arba tikslo bendradarbiauti) su užsienio žvalgybomis faktas. Dėl to ir įstatymo projektu keičiamoje BK 119 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti tokius pačius sankcijų dydžius nepriklausomai nuo konkrečios šio nusikaltimo dalyko rūšies⁶.

Svarbu pažymėti, jog siūlomi BK 119 straipsnio 1 dalies pakeitimai nereiškia bet kokio jautrios informacijos fiksavimo kriminalizacijos. Aptariama BK norma galėtų būti inkriminuojama tik nustačius, kad informacijos, sudarančios valstybės ar tarnybos paslaptį, taip pat kitos informacijos, kuri gali būti panaudota kėsintis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę, pagrobimas, pirkimas ar kitoks rinkimas buvo atliekamas turint tikslą bet kurią iš nurodytų informacijos rūšių realiai perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui. Kaltinimo pusė privalėtų įrodyti ne tik objektyviai pasireiškusių veiksmus, bet ir subjektyvųjį požymį – tikslą atitinkamą informaciją perduoti išvardintiems subjektams. Taigi įstatymo projektu keičiama BK 119 straipsnio 1 dalis numato pakankamą „saugiklį“ nuo nepagrįsto ir perteklinio baudžiamosios atsakomybės taikymo. Tikslo kaip nusikalstamos veikos sudėties požymio nereikėtų įrodinėti tik tada, kai asmuo BK 119 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją jau būtų perdavęs užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui.

4.2.2. Įstatymo projektu siūloma patikslinti BK 119 straipsnio 1 dalies dispoziciją, nurodant, kad baudžiamas asmuo, kuris pagrobė, pirkė ar kitaip rinko informaciją, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės ar tarnybos paslaptis, arba kitą informaciją, kuri gali būti panaudota kėsintis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą arba gyvybę, jeigu šie veiksmai buvo daromi turint tikslą bet kurią iš nurodytų informacijos rūšių perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui, t. y. valstybės ar jos organizacijos atstovas išskiriamas kaip savarankiškas nurodytos informacijos potencialus gavėjas. Toks pakeitimas reikalingas siekiant užtikrinti vidinį BK 119 straipsnio 1 dalies suderinamumą, kadangi galiojančios redakcijos BK 119 straipsnio 1 dalies dispozicijos pabaigoje, apibrėžiančioje alternatyvią veiką, valstybių ar jų organizacijų atstovai jau yra nurodyti.

4.2.3. Remiantis įstatymo projekte dėstoma BK 119 straipsnio 1 dalies dispozicijos konstrukcija, taip pat siūloma patikslinti BK 119 straipsnio 2 dalį, joje nurodant, kad nusikalstamos veikos dalykas, be kita ko, yra ir tarnybos paslaptį sudaranti informacija: „Tas, kas vykdydamas kitos valstybės, jos organizacijos ar jų atstovo užduotį pagrobė, pirkė ar kitaip rinko arba

⁶ Kita vertus, į nusikaltimo dalyko rūšį galėtų būti atsižvelgiama ne veikos kvalifikavimo, bet bausmės skyrimo stadijoje. Tokia pozicija atspindi ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartyje baudžiamojoje byloje Nr. 1A-96-626/2022, kurioje baudžiamojon atsakomybėn patraukto asmens veika buvo kvalifikuota pagal BK 119 straipsnio 2 dalį: „Įvertinta ir tai, kad <...> rinkta užsienio valstybės žvalgybą dominanti informacija <...> nepriskiriama valstybės paslaptį sudarančiai informacijai, kas, teisėjų kolegijos manymu, pagrįstai pirmosios instancijos teismo buvo pripažinta kaip aplinkybė, patvirtinanti <...> padarytos nusikalstamos veikos mažesnę pavojingumą“.

perdavė informaciją, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės ar tarnybos paslaptis, arba kitą užsienio valstybės žvalgybą dominančią informaciją <...>“. Šis pakeitimas yra techninio pobūdžio, kadangi BK 119 straipsnio 2 dalies formuluotė „kitą užsienio valstybės žvalgybą dominantą informaciją“ ir dabar apima tokią informaciją. Vis dėlto, tarnybos paslapties išskyrimas kaip vienos iš galimų nusikalstamos veikos dalyko rūšių suteiks daugiau teisinio aiškumo visiems šios normos adresatams ir garantuos efektyvesnę baudžiamosios teisės bendrosios prevencijos funkcijos įgyvendinimą.

4.2.4. Tarpusavyje derinant įstatymo projektu keičiamas BK 119 straipsnio 1 ir 2 dalis, 2 dalyje siūloma nustatyti, kad baudžiamąją atsakomybę gali užtraukti ne tik valstybės ar jos organizacijos užduoties vykdymas, bet ir valstybės ar jos organizacijos atstovo užduoties vykdymas. Nors šis pakeitimas taip pat yra iš esmės techninio pobūdžio, tačiau jis leis užtikrinti BK 119 straipsnio 2 dalyje dėstomos nusikalstamos veikos sudėties atitiktį konstituciniam *nullum crimen sine lege certa* (nusikalstamos veikos sudėties požymiai turi būti apibrėžiami tiksliai ir aiškiai) principui.

4.3. BK 120 straipsnio „Kolaboravimas“ pakeitimai

BK 120 straipsnyje siūloma ženkliai griežtinti baudžiamąją atsakomybę už kolaboravimo veiką. Pagal galiojančios redakcijos BK 120 straipsnį kolaboravimas gali užtraukti laisvės atėmimo bausmę, kurios trukmė – nuo trejų mėnesių⁷ iki penkerių metų. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad „Lietuvos Respublikos pilietis, okupacijos ar aneksijos sąlygomis padėjęs neteisėtos valdžios struktūroms įtvirtinti okupaciją ar aneksiją, slopinti Lietuvos gyventojų pasipriešinimą arba kitaip talkinęs neteisėtai valdžiai veikti prieš Lietuvos Respubliką, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų“.

Atkreiptinas dėmesys, kad siūlymas griežtinti bausmę grindžiamas, visų pirma, objektyviu šios veikos pavojingumo pobūdžiu. Kolaboravimo veiką darantis asmuo sudaro sąlygas okupacijos ar aneksijos įtvirtinimui, tokiu būdu tiesiogiai kėsindamasis į vieną iš svarbiausių teisinių gėrių – Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Siūloma nustatyti pakankamai plačias laisvės atėmimo bausmės „žirkles“ – nuo penkerių iki penkiolikos metų – dėl to, kad kolaboravimo norma apima platų spektrą įvairaus pavojingumo veikų. BK 120 straipsnyje aprašytos veikos praktikoje gali pasireikšti prieš neteisėtą valdžią kovojančių asmenų įskundimu, dalyvavimu marionetinėje vyriausybėje, tarnavimu okupacinės valdžios represinėse institucijose ir pan.⁸ Toks sankcijos konstravimo būdas leistų individualizuoti baudžiamąją atsakomybę ir parinkti teisingą bei proporcingą bausmės dydį atsižvelgiant į konkrečioje situacijoje pasireiškusią kolaboravimo formą.

Apatinės ir viršutinės laisvės atėmimo bausmės ribų didinimas taip pat būtinas siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo sistemiškumo principo įgyvendinimą. Kolaboravimo norma kriminalizuoja panašią veiką kaip ta, kuri numatyta BK 117 straipsnyje „Išdavystė“. Pastarajame BK straipsnyje nustatyta, kad „Lietuvos Respublikos pilietis, karo metu ar po karo padėties paskelbimo perėjęs į priešo pusę arba padėjęs priešui veikti prieš Lietuvos valstybę, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų“. Baudžiamosios teisės doktrinoje pažymima, kad išdavystė konkrečiu atveju gali pasireikšti savanoriška tarnyba priešo represinėse institucijose, perskridimu į priešišką valstybę ir pan.⁹ Išanalizavus BK 117 ir 120 straipsniuose įtvirtintų nusikalstamų veikų sudėčių objektyviuosius požymius matyti, kad kolaboravimą nuo išdavystės iš esmės skiria tai, kad kolaboravimas vykdomas jau pasibaigus aktyviajai karo fazei, o išdavystė – vykstant karui arba karo padėties metu. Taigi pagrindinis šių dviejų veikų skiriamasis bruožas yra jų padarymo momentas, kuris, manytina, neturi esminės įtakos svarbiausiam sankcijų dydžius lemiančiam veiksmui – veikų pavojingumo pobūdžiui. Atsižvelgiant į tai, BK 120 straipsnyje siūloma nustatyti analogiškus laisvės

⁷ Past. – BK 120 straipsnyje minimali laisvės atėmimo bausmės riba nenurodyta, todėl reikia vadovautis BK 50 straipsnio 2 dalyje nurodyta minimalia laisvės atėmimo bausmės riba, kuri yra trys mėnesiai.

⁸ Abramavičius, A., et al. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Specialioji dalis (99-212 straipsniai). Vilnius: Registrų centras, 2009, p. 92-93.

⁹ Ibid., p. 86.

atėmimo bausmės dydžius kaip ir tie, kurie numatyti BK 117 straipsnyje, – nuo penkerių iki penkiolikos metų.

Įstatymo projektu pakoregavus BK 120 straipsnio sankciją, kolaboravimo veika būtų priskiriama nebe apysunkių, o labai sunkių nusikaltimų kategorijai (BK 11 straipsnio 6 dalis). Tai baudžiamajon atsakomybėn traukiamam asmeniui sąlygotų, be kita ko, ir kitus nepalankius teisinius padarinius – pavyzdžiui, atsakomybė galėtų būti taikoma ir už veiką, nutrūkusią rengimosi stadijoje (BK 21 straipsnio 1 dalis); nebebūtų galima pritaikyti didžiosios dalies atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės rūšių (BK 36-40 straipsniai); nebeliktų galimybės atidėti laisvės atėmimo bausmės vykdymo (BK 75 straipsnis); pailgėtų teistumo terminai (BK 97 straipsnio 3 dalies 3 punkto c papunktis) ir kt.

4.4. BK 121 straipsnio „Antikonstitucinių grupių ar organizacijų kūrimas ir veikla“ pakeitimai

4.4.1. Minėta, kad antikonstitucinės grupės bei organizacijos pagal galiojančios redakcijos BK 25 straipsnio 4 dalį prilyginamos pačiai pavojingiausiai bendrininkavimo formai – nusikalstamam susivienijimui. Baudžiamąją atsakomybę už bet kokia forma pasireiškiantį dalyvavimą nusikalstamame susivienijime numatantis BK 249 straipsnis įtvirtina ženkliai griežtesnes bausmes nei BK 121 straipsnis. Pavyzdžiui, BK 249 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „Tas, kas organizavo šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytus nusikalstamus susivienijimus arba jiems vadovavo, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“. Tuo tarpu galiojančios redakcijos BK 121 straipsnio sankcijoje numatyta laisvės atėmimas nuo trejų iki dešimties metų. Tai akivaizdžiai suponuoja būtinybę griežtinti baudžiamąją atsakomybę už BK 121 straipsnyje nurodytų veikų padarymą. Juo labiau, kad antikonstitucinės grupės bei organizacijos, atsižvelgiant į jų specialų tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę ar pažeisti teritorijos vientisumą, iš esmės yra netgi pavojingesnės bendrininkavimo formos negu nusikalstami susivienijimai.

4.4.2. Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais bei vadovaujantis BK 249 straipsnio konstravimo logika, teikiamu įstatymo projektu siūloma: a) BK 121 straipsnį papildyti naujomis dalimis su veiką kvalifikuojančiais požymiais ir juridinių asmenų baudžiamąją atsakomybę numatančia dalimi; b) BK 121 straipsnyje maksimalias laisvės atėmimo bausmės ribas nustatyti tokias pačias kaip ir BK 249 straipsnyje, o minimalias ribas padidinti dvejais metais dėl antikonstitucinių grupių bei organizacijų santykinai didesnio pavojingumo lygmens.

4.4.2.1. BK 121 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „Tas, kas dalyvavo organizacijų ar grupių, turinčių tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę, pažeisti teritorijos vientisumą, veikloje, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų“. Lyginant su galiojančia BK 121 straipsnio redakcija, keičiami ne tik sankcijų dydžiai, bet taip pat iš pagrindinės nusikalstamos veikos sudėties į savarankišką BK 121 straipsnio 3 dalį perkeliama atitinkamų organizacijų bei grupių organizavimo (kūrimo) veikos. Be to, atsisakoma nuostatos, kad baudžiamoji atsakomybė kyla tik už dalyvavimą tokiose antikonstitucinėse grupėse, kurios yra ginkluotos. Manytina, kad antikonstitucinių grupių ginkluotumo požymis turi būti ne būtinas (toks, be kurio apskritai nebus galimybės inkriminuoti BK 121 straipsnio), o veiką kvalifikuojantis požymis. Būtent taip yra dėstomas ir BK 249 straipsnis, kuriame atsakomybė už dalyvavimą neginkluotame nusikalstame susivienijime numatyta 1 dalyje, o atsakomybė už dalyvavimą ginkluotame nusikalstamame susivienijime – to paties straipsnio 2 dalyje. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad galiojančios redakcijos BK 121 straipsnis šiuo požiūriu suformuluotas prieštaringai dar ir dėl to, kad antikonstitucinėms grupėms apsiginklavimo reikalavimas yra keliamas, o antikonstitucinėms organizacijoms – ne. Skirtingas antikonstitucinių grupių bei organizacijų traktavimas aptariamo požymio kontekste yra niekuo nepagrįstas. Antikonstitucines grupes nuo organizacijų tarpusavyje reikėtų atskirti ne pagal tam tikrų ginklų turėjimą, o atsižvelgiant, visų

pirma, į bendrai veikiančių asmenų struktūros ypatumus (*past.* – antikonstitucinė organizacija yra struktūriškai sudėtingesnis darinys negu grupė).

Taip pat svarbu pažymėti, kad dalyvavimas antikonstitucinių organizacijų ar grupių veikloje turėtų būti suprantamas kaip bet koks sąmoningas nuolatinis nusiteikimas veikti šių grupių ar organizacijų labui. Konkrečiose situacijose tai gali pasireikšti priklausymu grupių ar organizacijų, turinčių tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę ar pažeisti teritorijos vientisumą, struktūroms, rūpinimusi narių apsauga, bendros kasos laikymu, informacijos teikimu ir pan. Būtent taip dalyvavimo požymis teismų praktikoje aiškinamas ir taikant su BK 121 straipsniu susijusį BK 249 straipsnį¹⁰. Rengiant įstatymo projektą buvo gauta pasiūlymų BK 121 straipsnio 1 dalyje šalia dalyvavimo antikonstitucinėse grupėse bei organizacijose kaip alternatyvius nusikaltimo sudėties požymius išskirti tokių grupių bei organizacijų finansavimą ir verbavimą į jas, tačiau jiems nebuvo pritarta, kadangi teismų praktikoje „dalyvavimo“ samprata formuluojama labai plačiai ir, manytina, turėtų apimti abi nurodytas veikas. Šiame kontekste aktualu paminėti ir tai, kad nors BK 121 bei 249 straipsniams „gimininguose“ BK 249¹, 250² ir 250⁴ straipsniuose dalyvavimo teroristinių grupių veikloje, jų finansavimo ir verbavimo į jas veikos išskaidytos kaip savarankiški nusikaltimai su skirtingais bausmių dydžiais, tačiau pastarasis BK specialiosios dalies straipsnių konstravimo pavyzdys yra iš dalies nulemtas pažodinio tarptautinių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo ir vertintinas kaip nederantis su BK sistema.

4.4.2.2. BK 121 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad „Tas, kas dalyvavo šaunamaisiais ginklais, sprogmenimis ar sprogstamosiomis medžiagomis ginkluotų organizacijų ar grupių, turinčių tikslą neteisėtu būdu pakeisti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę, pažeisti teritorijos vientisumą, veikloje, baudžiamas laisvės atėmimu nuo aštuonerių iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“. Šios dalies dispozicija formuluojama lygiai taip pat kaip ir BK 249 straipsnio 2 dalis, kurioje numatyta griežtesnė baudžiamoji atsakomybė už šaunamųjų ginklų, sprogmenų ar sprogstamųjų medžiagų turėjimą.

4.4.2.3. BK 121 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad „Tas, kas organizavo šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytas organizacijas ar grupes arba joms vadovavo, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dvylikos iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“. Ši dalis dėstoma analogiškai kaip BK 249 straipsnio 3 dalis, kurioje organizavimo bei vadovavimo požymiai irgi turi veiką kvalifikuojančių požymių statusą. Taip pat pastebėtina, jog įstatymo projektu ištaisomas galiojančios redakcijos BK 121 straipsnyje esantis netikslumas, pagal kurį baudžiamąją atsakomybę užtraukia ne antikonstitucinių grupių ar organizacijų „organizavimas“, o jų „kūrimas“. Šiuo atveju sąvoka „organizavimas“ yra tinkamesnė ne tik dėl to, kad ji yra vartojama BK 249 straipsnio 3 dalyje, bet ir dėl to, kad jos kalbinė išraiška yra artimesnė BK 24 straipsnio 4 dalyje nurodytam bendrininkų suburiančiam (t. y. iš esmės sukuriančiam bendrininkų struktūrą) asmeniui – organizatoriui. Be to, sąvokai „organizavimas“ pirmenybė teikiama ir teismų praktikoje nagrinėjant bylas, kuriose sprendžiami bendrininkų baudžiamosios atsakomybės klausimai¹¹.

Kalbant apie įstatymo projekte numatomą „vadovavimo“ požymį, atskirai pažymėtina, kad nors BK bendrojoje dalyje vadovo vaidmuo bendrininkavimą reglamentuojančiuose straipsniuose nėra apibrėžtas, tačiau šis vienas iš pačių pavojingiausių bendrininkų yra numatytas BK 249 straipsnio 3 dalyje. Ją aiškinančioje teismų praktikoje¹² pažymima, kad vadovavimas turėtų būti suprantamas kaip nusikalstamų susivienijimų dalyvių ryšių koordinavimas, vidinių elgesio taisyklių, drausmės palaikymas, nusikalstamos veiklos planų parengimas, informacijos rinkimo ir sisteminimo, ginklų, sprogstamųjų medžiagų, transporto, ryšio ar kitokių techninių priemonių įgijimo, saugojimo, priežiūros, paskirstymo valdymas ir kiti panašūs veiksmai. Kadangi BK 249 straipsnyje ir teismų

¹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-2-699/2016.

¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-209-699/2017, 2K-31-511/2018, 2K-281-942/2018.

¹² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 22 d. Teismų praktikos nusikalstamo susivienijimo baudžiamosiose bylose apibendrinimo apžvalga.

praktikoje vadovavimas siejamas su nusikalstamais susivienijimais, todėl logiška ir nuoseklu ši požymį įtvirtinti ir antikonstitucinių grupių bei organizacijų, pagal BK 25 straipsnio 4 dalį prilyginamų nusikalstamam susivienijimui, veiklą kriminalizuojančiame BK 121 straipsnyje.

4.4.2.4. BK 121 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad pagal šį straipsnį atsako ne tik fiziniai, bet ir juridiniai asmenys. Šiuo požiūriu BK 121 straipsnis taip pat suvienodinamas su BK 249 straipsnio 4 dalimi.

4.4.2.5. Įstatymo projektu koreguojamas BK 121 straipsnio pavadinimas, iš jo išbraukiant žodžius „kūrimas ir veikla“. Nurodyti žodžiai vertintini kaip pertekliniai, kadangi konkrečios veikos, už kurias kyla baudžiamoji atsakomybė, nurodomos įstatymo projektu keičiamo BK 121 straipsnio 1-3 dalių dispozicijose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad priimtas įstatymas turės teigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir neturės neigiamos įtakos korupcijai. Pabrėžtina, kad nors siūlomi BK pakeitimai savaime neužkardys absoliučiai visų potencialių nusikaltimų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai, tačiau tikslesnis nusikalstamų veikų sudėčių išdėstymas bei proporcingų sankcijų įtvirtinimas neabejotinai suteiks daugiau teisinio aiškumo visiems asmenims ir BK taikantiems subjektams, taip pat sudarys prielaidas teismams paskirti teisingas bausmes konkrečiose baudžiamosiose bylose.

7. Galima įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, teisės aktai, kuriuos būtina priimti, galiojantys teisės aktai, kuriuos reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo projektą, priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais kitų teisės aktų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu keičiamame įstatyme vartojamos sąvokos ir (ar) jas įvardijantys terminai nekeičiami, taip pat nesiūloma naujų sąvokų.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių teisės aktų rengėjai ir parengimo terminai

Įstatymui įgyvendinti nereikės priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant įstatymo projektą, specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinės paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

„Nusikaltimai Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai“, „apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senatis“, „valstybės perversmas“, „šnipinėjimas“, „kolaboravimas“, „antikonstitucinės grupės ir organizacijos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindiniai paaiškinimai

Nėra.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda